

P E T R

hřešící a kající.

Šestero řeči poctných

sestavil

J. J E Ž E K.

V Brně, 1890.

Tiskem a nákladem knihtiskárny bened. rajhrad.

P E T R

hřešící a kající.

Šestero řečí postních

sestavil

J. J E Ž E K.

V Brně 1890.

Tiskem a nákladem knihtiskárny benediktinu rajhradských.

I.

Cesta k záhubě.

Petr pak šel za ním zdaleka,
až do síně knížete kněžského: a
všed do vnitř, seděl se služebníky,
aby viděl konec. (Mat. 26, 58.)

Za císaře Theodosia vzbouřil se v Soluni lid proti tamějšímu místodržiteli; rozhněvaný vladař ztrestal tuto vzpouru velkým krveprolitím, dav s vinnými usmrtiti i mnoho nevinných. Když pak se vrátil Theodosius do Milána a do chrámu chtěl vstoupiti, zastoupil mu biskup Ambrož cestu, řka: „Člověk krvežíznivý nemá účastenství při svatyni.“

Císař počal se omlouvati tím, že David také zhřešil a dosáhl odpuštění, načež dal mu sv. biskup odpověď: „Jestliže jsi následoval Davida ve hříchu, následuj ho i v pokání.“ Theodosius vida nezbytí, podrobil se, a plných osm měsíců nevstoupil do chrámu, ustavičně na modlitbách a postech trvaje. Když mu bezbožný rádce Rufinus domlouval, že jen vinníky potrestal a stále na něho naléhal, aby tak hrozného jha na sebe složeného jakožto velmocný pán a císař se sprostil, odpověděl mu císař: „Mně

jest nejen brána chrámová, ale i brána nebeská zavřena; neboť Pán pravil: „Cokoli svázete na zemi, svázáno bude i na nebi. Biskup Ambrož spravedlivý soud vyřkl nade mnou.“ Ambrož vida neobyčejnou horlivost kajícího vladaře, přijal jej konečně mezi kajícíky a po veřejném vyznání hříchův i do sboru věřících. Theodosius říkával pak velmi často: „Až posud jsem byl obklopen samými pochlebníky, ale Ambrož jesti muž, který mi pověděl pravdu.“

Ani já, N., jsa duchovním správcem vaším, nechci jen mluvit po libosti, co by uši vaše snad lehtalo, nýbrž dle nařízení sv. Pavla chci řádně konati dílo kazatelovo, vybízeti vhod i nevhod, kárati, prositi ve vši trpělivosti.

Jelikož nastala nyní svatá doba postní, vybízím vás, rozmilí v Kristu, důrazněji než kdy jindy, abyste za příkladem Páně a tisíců světcův a světic Božích rozpomenuvše se na hříchy své „činili pokání, přinášeli hodné ovoce pokání.“ (Mat. 3, 2.; Luk. 3, 8.) Neboť byť si i člověk nebyl vědom hříchu žádného, nemá se přece odvážiti bez pokání vyjiti ze života. (Sv. Augustin.) Pročež „obratte se k Hospodinu s celým srdcem svým, s postem, s pláčem i s kvílením. A roztrhněte srdce vaše, a ne roucha vaše, a obraťte se k Bohu svému, nebo dobrotivý a milosrdný jest, trpělivý a mnohého milosrdenství. Pročež zasvěťte půst; shromážděte lid, shromážděte do svatyně starce, shromážděte i maličké; necht' vyjde ženich z pokojíka svého, a nevěsta ze svatebního lože svého.“ Já pak, služebník Nejvyššího, chci při drahé oběti za vás

se modliti a z hloubi duše volati: „Odpust, Hospodine, odpust lidu svému!“ (Joel 2, 12—17.)

Ze slz kajících vykvetou spanilé růže pokání. Že pak dlouhá a nesnadná bývá cesta poučováním, ale krátká a výdatná příkladem, hodlám v letošní době svatopostní předváděti před duševní zrak váš pravý vzor kajienosti, jímž milionové duší z bezcestí na cestu pravou jsou uvedeni. Jest to apoštol **Petr**, jehož **pád i z pádu povstání** uvažovati chceme. Dnes rozjímati budeme o *jeho cestě, která jej přivedla ku pádu*. Apoštol zhřešil:

1. že *nedbal otcovské výstrahy*;
2. že *příliš důvěřoval v sebe*; a
3. že *se vydal v nebezpečenství hříchu*.

I.

1. *Kristus apoštola Petra varoval:*

a) při poslední večeři, kdy řekl Pán: „Šimone, Šimone! aj, satan vyžádal vás, aby třibil jako pšenici,“ t. j. aby vás rozličným pokušením směl tak zmítati, jako se zmítá pšenice na řešetě. Kristus upozorňuje tudíž apoštola, že mu nebezpečenství hrozí

b) cestou na horu Olivetskou. Sv. Marek zaznamenal: „A chválu vzdavše, vyšli na horu Olivetskou. A řekl jim Ježíš: „Všickni se pohoršíte nade mnou této noci; nebo psáno jest: „Bíti budu pastýře a rozprchnou se stáda ovec.“ Tedy řekl mu Petr: „Byť se pak všickni nad tebou pohoršili, ale já ne.“ I řekl mu Ježíš: „Zajisté pravím tobě,

že ty dnes této noci, prve než kohout dvakrát zazpívá, třikrát mne zapřeš“ (Mar. 14, 26—30.);

c) na hoře Olivetské. Pomodliv se Pán, přišel a našel své tři apoštoly nejmilejší, ani spí. I řekl Petrovi: „Šimone, spíš? Nemohl jsi jediné hodiny bdíti? Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení.“ (Mar. 26, 37—38.) Jelikož nebezpečnost pokušení již se blížilo, varuje Kristus opět apoštola a nabádá jej ku bdělosti i modlitbě

2. Ale Petr otcovské výstrahy nedbal; nedbal jí:

a) ani při večeři; neboť když mu Pán připoměl, že si ho satan vyžádal, aby mu směl činiti nástrahy, neslíbil apoštol, že se bude mít na pozoru, nýbrž praví směle: „Pane, hotov jsem s tebou i do žaláře i na smrt jíti“ (Luk. 22, 33.);

b) nedbal výstrahy ani cestou na horu Olivetskou, neboť nechtě nikterak věřiti, že mu hrozí nebezpečí, ujišťuje mistra svého a se vši rozhodností dí: „Bychť pak měl s tebou umřít, nezapru tebe“ (Mat. 26, 34.);

c) nedbal otcovské výstrahy ani na hoře Olivetské; neboť ač byl P. Ježíšem podvackrát napomenut ku bdělosti a modlitbě, oddal se přece bezstarostně spánku . . . ký tudíž div, že v nastalém pokušení klesl. Tak a jinak bývá při všech, kteří přátelské výstrahy nedbají; toť smutná pravda, stvrzená zkušeností. Kněz varuje ve zpovědnici i na kazatelně; varuje otec, napomíná matka, varuje dobrý přítel, upřímná přítelkyně ale

marně. — A za dobu kratičkou následuje — pád. Či není tomu tak? — Kdyby nejeden synek byl dbal laskavých napomínání svých rodičů, mohl hospodařiti dosud na statku a ne v bídne chaloupce, hlavu jeho nekryly by před časem šediny, ruce jeho nebyly by podvodem, krádeží poskvrněny, tím méně pak krví zprzněny; ano, kdybys byla, dcero křesťanská, vždy dbala výstrah své pečlivé matičky, dnes by tvá nevinnost neplakala v kolébce. „Kdož zanedbává domlouvání, bloudí.“ (Přísl. 10, 17.)

Pročež, synu, dcero, poslouchej rady, a přijímej kázeň. (Přísl. 19, 20.) Nemoudrý jest, kdo zahazuje lék a blázen, kdo nepřijímá napomínání s myslí vděčnou.

II.

Apoštol Petr nejen že otcovské výstrahy nedbal, nýbrž i *přítliš v sebe důvěřoval*, neboť

1. měl se za silnějšího ostatních apoštolů. Když Pán Ježíš pravil: „Všickni vy pohoršíte se nade mnou této noci . . .“ odpovídaje Petr řekl jemu: „Byť se pak všickni pohoršili nad tebou, jáť se nikdy nepohorším.“ (Mat. 26, 31—33.)

Jaká to důvěra v sebe! Nepohorším se, děj se co děj, buď jak buď; nechť se přižene bouře jakákoli, zůstanu ti, mistře, věren jako skála, nepohorším se, neuteku, neopustím tebe. Byť pak i všickni se pohoršili, byť i celý svět o pravdivosti slov tvých pochyboval, kdyby všecka srdce od tebe se od-

vrátila: mé srdce nepřestane pro Tebe tlouci, má láska k Tobě potrvá na věky.

2. Nepoddává se ani na slovo Kristovo. Zcela určitě dí mu Ježíš: „Zajisté pravím tobě, že této noci, prve než kohout zazpívá, třikrát mne zapřeš.“ (Mat. 26, 34.) Tu rozohní se horlivý apoštol a volá: „Bycht' pak měl s tebou umřítí, nezapru tebe.“ (Mat. 26, 35.) Hle, vizte nejvyšší stupeň důvěry v sebe! Petře, co to pravíš? Prorok Zachariáš napsal: „Bíti budu pastýře a rozprchnou se stáda ovec;“ Kristus toto proroctví potvrdil, a ty pravíš: „Nikoli, nezapru tebe?“

A po malé hodině náš ohnivý apoštol vychládl a silný stal se slabým dítětem. Petr neměl bázně a proto klesl; kdyby se byl býval bál, nebyl by zhřešil. Přílišná důvěra v sebe přivedla jej ku pádu.

Ó jak mnozí, kteří příliš důvěřují v sebe, klesají v pokušení do propasti hříchu! A proto napomíná nás sv. Pavel, řka: „Kdo se domnívá, že stojí, hleď, aby nepadl“ (1. Kor. 10, 12.); proto nás nabádá týž apoštol národů v listě svém k Filipenským, řka: „S bázní a třesením konejte své spasení.“ (Filip. 2, 12.)

Nespoléhej tudíž, křesťane milý, nikdy příliš na vlastní síly, nýbrž volej často se sv. Bernardem: „Ty, Pane, jsi naděje má. Cokoliv bude mně kdy činiti, opouštěti, trpěti nebo žádati, Ty, Pane, budeš povždy útočištěm mým! Toť pro mne jedinká všech slibů příčina, toť všecken mého doufání základ. Předstírej jiný zásluhu, vychloubej se, že snáš

břímě dne i horka, vypravuj, že se dvakráte postíš za týden, vypravuj i posléze, že není, jací jsou ostatní: mně však, mně jest dobré, Boha se přidržeti, a v Pána Boha klásti naději svou.“ — Důvěra naše v Boha a v sebe podobá se váhám; čím výše stojí vážka důvěry v Boha, tím níže jest vážka důvěry v sebe. Kdo na své vlastní síly spoléhá přespříliš, podobá se slepému, jenž se domnívá, že vůdce nemá potřeby, a proto tak brzy klesá, padá.

III.

Že Petr nedbal přátelské výstrahy a v sebe příliš důvěřoval, to obě připravovalo jeho pád; *zlá příležitost ke hříchu pád apoštolův urychlila.*

1. Petr zlé příležitosti vyhledával:

a) v domě Kaifášově. „Petr pak šel za ním zdaleka, až do síně knížete kněžského a všel do vnitř.“ (Mat. 26, 58.) Ale v domě tom nebylo Kristových stoupenců, nebylo věřících, a spravedlnost byla tam pošlapána v prach;

b) při ohništi. „A když zanítily oheň uprostřed síně a seděli vůkol, byl Petr mezi nimi.“ (Luk. 22, 35.) Kolem ohně zahřívali se služebníci knížete kněžského, tedy nepřátelé Ježíšovi, kteří Jej byli před krátkou dobou spoutaného přivedli do Jerusáléma.

2. Petr ve zlé příležitosti prodléval. Kdyby byl apoštol seznav nebezpečí ihned se vytratil, nebyl by zajisté těžce zhřešil. Leč on ve zlé příležitosti setrval, neboť dle vypravování sv. Matouše: „Petr seděl vně v síni.“ (Mat. 26, 69.)

Slova ta svědčí o delším prodlévání. Evangelista sv. Lukáš praví výslovně, že apoštol přes hodinu meškal v domě Kaifášově. (Luk. 22, 59.)

Kámen, který leží na cestě, bývá příčinou, že padáme; takové nebezpečné kamení jsou příležitosti ku zlému. Ďábel je klade na cestu spásy, abychom klesli.

Jak přemnozí dopustili se ve zlé příležitosti hříchu, jehož potom ani potokem slz nemohli zcela odčinit. Nevinná dívka kráčí k taneční zábavě a vrací se zpět pokálená hříchem; nevinný spěchá jinoch do společnosti a odchází z ní všecek zkažený. Nikdy není člověk slabší nežli ve zlé příležitosti. U ohně stoje, byť jsi byl i ze železa, jednou přece se roztavíš; blízek nebezpečí dlouho bezpečným nezůstaneš. Může-liž člověk skryti oheň do klína svého, aby roucho jeho nepropálilo? Anebo může-li choditi po řeřavém uhlí, aby nohy jeho se neopálily? (Přísl. 6, 27—28.) Proto po cestách nebezpečných nekrácejte; nechcete-li spadnouti do propasti, nebližte se jí. Do domu Kaifášova nechoďte, aniž k ohništi; zlé příležitosti se vyhýbejte zdaleka! Vždyť nikdo z vás není silnější nad Samsona, ani moudřejší nad Šalomouna. Bude-li vám, N., výstražný pád Petrův živě a stále tanouti na mysli, uchráníte se hříchu nyní i budoucně. Amen.

II.

Velikost' pádu.

On pak se začal proklínati a přísahati: „Neznám člověka toho, o němž pravíte.“ (Mar. 14, 7.)

Spoutaného Ježíše vedli žoldnéři s hory Olivetské do Jerusalema ke Kaifášovi, knížeti kněžskému, kdež zákonníci a starší byli se sešli. Petr pak šel za zástupem zdaleka, až do síně nejvyššího kněze. (Mat. 26, 57—58.) Petře, stůj a vrať se, dokud nebude pozdě! Leč Petr stojí u dveří vně chce ještě dále. Tehdy dí mu děvečka vrátná: „Nejsi-liž i ty z učeníků člověka tohoto?“ (Jan 18, 17.) Petr otázkou tou všecek zmaten a postrašen, odpovídá: „Nejsem.“ (Jan 18, 17.) . . . Po tomto prvním pádu měl věru apoštol jíti do sebe a z nebezpečí hříchu rychle vyváznouti; ale neučinil toho, nýbrž směle kráčí k ohništi a usedne se služebníky knížete kněžského, kteří u ohně se zahřívají, neboť byla zima . . . Tam po pádu prvním následoval druhý a třetí. Tak klesá apoštol, jenž tolik v sebe důvěřoval, přátelské výstrahy nedbal a v nebezpečí hříchu se vydal, z ráje blaženosti do propasti hořkosti a bídy

nevýslovné. Rozjímějme dnes o **velikosti pádu** Petrova.

Hřích apoštolův byl *veliký*

1. *sám sebou* a

2. *větší svými okolnostmi.*

Pojednání.

Hřích Petrův byl sám sebou veliký, neboť

1. apoštol zapřel Boha, Ježíše Krista.

a) Po tři leta chodil Petr s Kristem, byl svědkem jeho podivuhodných skutků, jež o vyšším jeho poslání svědčily výmluvně. Proto i v krajině Caesareji Filipově odpovídá na otázku Páně: „A kým vy mne býti pravíte?“ — „Ty jsi Kristus, Syn Boha živého“ (Mat. 16, 16.); a jindy opět, když mnozí z učeníkův opustili svého Mistra a již s ním nechodili a Kristus apoštolů se tázal: „Zdaliž i vy chcete odejít?“ tu odpověděl jemu Šimon Petr: „Pane, ke komu půjdeme? Slova života věčného ty máš. A my jsme uvěřili a poznali, že jsi ty Kristus, Syn Boží.“ (Jan 6, 67—70.) Ale v domě Kaifášově dí: „Neznám toho člověka“ (Mar. 14, 71.);

b) zapřel Krista, Syna Božího, třikráte. Všickni evangelisté vypravují o trojím zapření Petrově. Událo se to následovně:

α) nejprv řekla Petrovi děvče ka vrátná: „Nejsi-liž i ty z učeníků člověka tohoto?“ — I řekl onen: „Nejsem“ (Jan 18, 17.);

β) když Šimon Petr stál u ohně a zhříval

se, tehdy řekli jemu: „Nejsi-liž i ty z učeníkův jeho?“ Zapřelť on a řekl: „Nejsem“ (Jan 18. 25.);

γ) i dí mu jeden ze služebníků nejvyššího kněze, příbuzný toho, jemuž Petr utal ucho: „Zdaliž jsem já tebe neviděl s ním v zahradě?“ Tehdy Petr zapřel opět. (Jan 18, 26—27.) Zapírání Boha patří mezi hříchy nejtěžší, vždyť Kristus praví výslovně: „Kdož by mne zapřel před lidmi, zapřímť ho i já před Otcem svým v nebesích“ (Mat. 10, 33.); a při jiné příležitosti řekl Pán Ježíš: „Kdožkoli styděti se bude za mne . . . i syn člověka styděti se bude za něj, když přijde ve slávě Otce svého s anděly svými.“ (Mar. 8, 38.)

Ale Petr nejen že Krista zapřel, nýbrž:

2. prohřešil se i křivou přísahou.

Evangelista sv. Matouš o tom zaznamenal: A Petr opět zapřel s přísahou: „Neznám toho člověka.“ (Mat. 26, 72.) A sv. Marek napsal: On pak se začal proklínati a přísahati: „Neznám člověka toho, o němž pravíte.“ (Mar. 14, 71.) Velmi těžce hřeší, kdo křivě přísahá, neboť Boha ke lži za svědka bere, vševědouceho a nejvyššího spravedlivého potupuje, ano Boha se zřejmě odříká i pomstu jeho a trest na se přivolává. Proto hrozí Hospodin ústy proroka Malachiáše: „A přistoupím k vám k soudu a svědkem rychlým budu proti křivopřísežníkům.“ (Mal. 3, 5.) Hle, vizte apoštola Petra, jak hluboko klesl! „Jak jsi spadla s nebe dennice!“ Is. 14, 12 . . . Ale nikdo z vás neházej po něm kamenem! Vždyť i vy jste už často Krista zapřeli jako Petr. Kdy? —

Kdykoli jste zhřešili. Slovy věříte sice v Ježíše Krista, ale skutky ho často zapíráte.

Na křtu sv. jsi slíbil, že odříkáš se zlého ducha i všech skutků jeho i vší pýchy jeho. Odkud to, že dosud miluješ pýchu, lakomství, smilstvo, závist, obžerství, hněv a lenost? — Ó kolikráte jsi už ve zpovědnici šeptal: „Opravduť míním nikdy již nehřešiti a všeliké příležitosti ke hříchu se varovati,“ ale skutek — utek.

Při sv. biřmování jsi slíbil, že se přičiníš, abys učení Kristovo vždy lépe poznával a přikázání jeho věrně plnil, že když toho třeba bude pro víru všeliké obtíže, potupu i protivenství snášeti, náboženství svého před jinověrci zmužile hájiti neopomeneš, ale tvé sliby — chyby. Proto lituje Petra apoštola při jeho pádu, lituj sama sebe vzdychaje upřímně: „Kdož dá hlavě mé vodu a očím mým studnici slz?“ (Jerem. 9, 1.)

II.

Hřích Petrův byl veliký sám sebou, leč velikost jeho zveličují ještě mnohé okolnosti přitěžující. Uvažte jen, nejmilejší,

1. jak laskav a milostiv byl P. Ježíš k Petrovi;

a) povolal jej k úřadu apoštolskému. A když byl den, povolal učeníků svých a vyvolil z nich dvanácte, kteréž i apoštoly nazval: Šimona, kterémuž dal jméno Petr (Luk. 6, 13—14.);

b) ustanovil v osobě Petrově nejvyšší viditelnou hlavu všech věřících: „Ty jsi Petr a na té skále vzdělám církev svou a brány pekelné neodolají proti ní. A tobě dám klíče království nebeského a cožkoliv svážeš na zemi, svázáno bude i na nebi, a cožkoliv rozvážeš na zemi, rozvázáno bude i na nebi“ (Mat. 16, 18—19.);

c) Kristus jej nasýtil nebeským chlebem. Vzal totiž při poslední večeři chléb a dobrořečil i lámal a dával učeníkům svým, řka: „Vezměte a jezte, totoť jest tělo mé . . . To čiňte na mou památku,“ kterými slovy ustanovil apoštoly kněžími Nového Zákona;

d) prosil za Petra: „Šimone, Šimone! Aj, satan vyžádal vás, aby tříbil jako pšenici; ale jáť jsem prosil za tebe, aby nezhylnula víra tvá, a ty někdy obrátě se, potvrzuj bratří svých.“ (Luk. 22, 31—32.)

Tyto a jiné důkazy lásky dal P. Ježíš apoštolovi — a Petr? Prokázal se

a) člověkem velice nevďěčným. Zapomněl na lásku Spasitelovu, na milosti hojně sobě uštědřené, na vyznamenání, jimiž byl od Pána dařen a o svém největším dobrodinci praví: „Neznám toho člověka“ (Mar. 14, 68.);

b) slabochem velmi vrtkavým, neboť zapíraje svého Mistra nestál před vysokou radou židovskou, ani před soudnou stolicí Pontského Piláta, který mu snad vyhrožoval žalářem a smrtí, nýbrž zapírá Syna Božího před prostým služebnictvem.

Dle sv. Matouše 26, 69. přistoupila k němu jedna děvečka, dle sv. Jana 18, 26. dí mu jeden ze služebníků . . .

A čím mu vyhrožovali? — Ničím, pouze pravili: „I ty jsi byl s Ježíšem Galilejským.“ (Mat. 26, 69.) „Nejsi-liž i ty z učeníků jeho?“ (Jan 18, 25.) „I ty jsi byl s Ježíšem Nazaretským.“ (Mar. 14, 67.)

Několik prostých slov přivedlo apoštola ku pádu.

Vypravují-li církevní dějiny o slabých mužích anebo ženách, již v děsných mukách, u velikých bolestech zapřeli víru, mnoutíme se nad tím, ale nedivíme se příliš . . . Avšak co mám říci o Petrovi, který tři léta s P. Ježíšem obcoval, jeho zázraky na vlastní oči viděl, když tento všemožně významenaný a milostmi štědře obmyšlený apoštol na pouhé slovo děvečky, na slovo služebnickovo zapírá svého Boha a Pána? —

Ó toho pádu velikého! Ubohý Petře! máme ti snad klnouti? Nikoli; naše četné hříchy vyrovnají se věru velikosti hříchu tvého. Či není i u nás nevděk domovem? Uvažujme jen dary a milosti, jež nám Bůh od kolébky až po dnešní den byl udělil: při sv. křtu . . . při sv. pokání . . . při sv. přijímání . . . při sv. biřmování . . . při svátosti stavu manželského . . . Kdo dobrodiní božská nevidí, slepý jest; kdo vidí a Boha nechválí, nevděčný jest. Nevděčný podobá se krkavci, jenž do archy

Noemovy se nenavrátil a na svého živitele zapomněl. (I. Mojž. 8, 6.) Nevděk je palčivý vítr, který vysouší pramen dobroty, rosu milosrdenství a toky milosti Boží. A dále: nejsou i mnozí z vás třtinou větrem se klátící? — Hrstka obilí, skýva chleba, nepatrný peníz, sklenka pálené bývají někdy příčinou vašeho pádu.

I neplačtež dnes tak nad pádem Petrovým, jako spíše nade hříchy svými. Každý z nás pamatuj, jak těžce zhřešil a čiň pokání. (Zjev. 2, 5.) Amen.

III.

Pohled Páně na Petra.

A obrátiv se Pán, pohleděl na Petra. I rozpomenul se Petr na slovo Páně, jakož byl řekl: „Prve než kohout zazpívá, třikrát mne zapřeš.“ (Luk. 22, 61.)

„Neznám toho člověka!“ tak přísahou stvrzoval do třetice Petr . . . V tom otevrou se dvěře soudní síně a z ní vychází ozbrojená tlupa žoldnéřův; uprostřed nich kráčí svázaný Ježíš Kristus . . . Jdou kolem samého apoštola. V tom okamžiku „obrátiv se Pán, pohleděl na Petra.“ (Luk. 22, 61.)

Oko Vševědoucího proniklo jeho duši a rozlítlo srdce útroby. I rozpomíná se apoštol na slovo Páně a chápe živě své neskonale neštěstí . . .

Uvažujme dnes o **pohledu** Páně na hřešícího Petra. Byl to

1. *pohled milosti;*
2. *pohled spásy.*

Pojednání.

1. Kristus pohlédl na Petra s přívětivou laskavostí.

První krok k záchraně hříšníkovi vychází vždy

od Boha. Člověk může sice sám roztrhnouti svazek, který ho s nebem spojuje, není však nikterak s to, aby bývalý poměr vlastními silami obnovil, z pádu se povznesl a s Bohem se smířil. Má-li se tudíž hříšník obrátiti, musí mu Bůh s přívětivou laskavostí podati ruky pomocné, t. j. svou milostí srdce jeho pohnouti ku pokání. Tomu nasvědčuje zřejmě Písmo svaté, kteréž dí: „Bůh zajisté jest, který působí v nás i chtění a dokonání všelikých skutků dobrých.“ (Filip. 2, 13.)

„By byl Hospodin nespomohl, o maličko byla by duše má v hrobě (v propasti, pekle) bydlela.“ (Žalm 93, 17.) Kdyby mně nebyl Bůh přispěl, jistě bych už do tisíc hříchů byl klesl, jistě bych se již nalézal v pekle. Tak pravil král David, a tak má každý z nás mluvit.

Bůh všem přichází svou milostí vstříc. (Svatý Anselm.)

To jasně vidíme i na apoštolu Petrovi. Evangelista svatý Lukáš dí výslovně: „A obrátiv se Pán, pohleděl na Petra.“ (Luk. 22, 61.) Teprv potom „rozpomenul se apoštol na slovo Páně.“

Dokud Pán tak neučinil, byl Petr všecek jat vášní, nerozpomenul se a neplakal. Zapřel poprvé Petr a neplakal, jelikož naň nepohleděl Pán; zapřel podruhé a neplakal, poněvadž dosud naň nepohleděl Pán; zapřel po třetí, pohleděl na něho Pán a Petr — plakal hořce. Kdyby byl Kristus Ježíš na hříšného apoštola nepohleděl okem laskavým, nebylo by se pohnulo srdce jeho.

2. Pán pohleděl na Petra s něžnou útrpností.

Nebyl to přísný pohled, jímž Kristus na hoře Olivetské tlupu žoldnéřů sklonil k zemi, nebyl to hrozivý pohled, kterým patřiti bude v den soudný na zavržence, až nevýslovnou úzkostí počnou kvíleti . . . nýbrž byl to pohled něžné útrpnosti. Z pohledu toho vyčetl Petr nejhlubší politování Mistra svého a nejvroucnější touhu, aby se obrátil a opravdově se kál ze hříchů.

3. Kristus pohlédl na apoštola nejen s něžnou útrpností, nýbrž i s láskou, která odpouští. „Neboť Syn člověka přišel hledat a spasit, co bylo zahynulo.“ (Luk. 19, 10.) Tato vznešená pravda, již Spasitel tak často hlásal, zářila z jeho obličeje na hřešícího Petra; byl to pohled dobrého pastýře, jenž chce odpustiti . . .

Pohled Páně na apoštola byl tudíž pohledem milosti . . . I tebe, duše křesťanská, dotekl se nejednou tento milostivý pohled. Peklo plesalo již nad tvou záhubou oplétajíc tě novými a novými nástrahami . . . tu pohleděl na tebe lítostivě Pán a jeho milostný pohled pronikl tvou duší. Bylo to při jednom kázání, při svaté missii, v těžké nemoci . . .

Tento pohled probudil v srdci tvém lítost a lásku a tys navrátil se upřímným vyznáním do náručí věčně dobrého pastýře. Děkuj ještě dnes, děkuj den co den, jehož ti Bůh popřeje, za tento pohled milosti volaje se Žalmistou: „O milosrdenstvích Hospodinových na věky zpívati budu.“ (Žalm. 88, 2.)

Jestliže však bloudíš dosud na bezcestí, pros na kolenou, aby nebeský Pán okem milosti pohleděl brzy i na tebe. Pros snažně, důvěrně a vytrvale volaje se slepcem Bartimeem: „Ježíši, synu Davidův, smiluj se nade mnou!“ (Luk. 18, 36.)

II.

Pohled Páně na Petra byl i *pohledem spásy*; neboť:

1. přivedl apoštola k vědomí spáchaného hříchu. V pohledu Kristově poznal Petr velikost svého pádu. „A obrátiv se Pán, pohleděl na Petra. I rozpomenul se Petr na slovo Páně.“ (Luk. 22, 61.) Ano, teprv nyní rozpominá se apoštol na slovo Páně: „Ty mne zapřeš!“ S touto vzpomínkou vynořuje se z duše jeho i děsný obraz hříchu spáchaného; nyní zří jasně svůj veliký nevděk, svůj trestuhodný zločin . . . a toto poznání jest pro něho velice blahodárné. Dokud zbloudilý člověk svou hříšnost nepoznává, nelze o obrácení, polepšení se ani mluvit . . .

Teprv kdy božský pohled milosti přivede hříšníka ku poznání neskonale bídy, teprv když tento vidí hlubokou propast, na jejímž pokraji bezstarostně stojí, teprv nyní chápe se kotvy záchranné. Poznání vlastní hříšnosti jest první podmínkou ospravedlnění. — Poznání vlastní viny jest ovšem pro člověka ohromující, neboť jeho oko vidí jasně hluboké, rozjizvené rány a nekonečnou bídu . . . nicméně jest toto poznání velmi blahodárné, jelikož zachránění hříšníka činí možným. Tak bylo i při Petrovi.

2. Pohled Páně na apoštola byl pro něho spásonosným, neboť dodal mu i odvahy ku pokání.

Ač poznání hříšného stavu jest pro člověka velnutno, nestačí přece k jeho záchraně. Vždyť ne jeden seznav hrozný stav své duše, na pokání již nepomýšlí a ve bludném domnění, jako by mu Bůh nemohl anebo nechtěl odpustiti, s Kainem, Jidášem si zoufá. Proto musí božské milosrdenství jako hvězda jitrní osvítiti noc hříšnou.

Pak teprv povznáší se skleslé srdce ve blahé naději vzhůru k nebesům. Pohled Páně na Petra přivedl tedy apoštola nejen ku poznání viny, nýbrž dodal mu i mysl, odvahy, aby se kál; neboť z pohledu Kristova nevyzírало přísné odsouzení, nýbrž láskyplné odpuštění. Zoufalství nemohlo se v srdci Petrově ozvati ani na okamžik, tím méně zapustiti v něm kořeny . . . Tak byl Petr zachráněn pohledem milosti a spásy. Kéž by se toho štěstí dostalo i nám všem! Kéž by každý z vás přišel záhy ku poznání své hříšnosti a pak neprodléval obrátiti se ku Pánu. (Sir. 5, 8.) „Vždyť v kterýkoli den se obrátí bezbožník, na všecky jeho nepravosti zapomenu“, dí Hospodin. (Ezech. 18, 21.) A opět praví Pán: „Nechci smrti bezbožného, ale aby se odvrátil od cesty své a živ byl.“ (Ezech. 33, 10.)

Proto nikdo nad milosrdenstvím Božím nezoufej, ale ku kříži důvěrně se přiviň! Umít Pán proměnití výrok, umíš-li ty napravití přestupek. Amen.

IV.

Slzy kající.

A vyšel ven, plakal hořce.
(Mat. 26, 75.)

V předsíni domu Kaifášova pohleděl Pán milostivě na Petra. Pohled ten pátil duši jeho jak oheň a bolest nevýslovná pronikala celou jeho srdce útrobu . . . Jak by byl rád kající apoštol padl k nohám Ježíšovým a prosil za odpuštění na kolenou! Ale tlupa žoldnéřů bránila mu přistoupiti . . .

I vyšel Petr rychle z osudného domu ven do tmavé noci; srdce jeho bylo zmítáno krutým bolem a proud slz vyřinul se z jeho očí. Evangelista svatý Matouš o tom napsal krátce: „A vyšel ven, plakal hořce.“ (Mat. 26, 75.)

Kající slzy Petrovy budtež předmětem dnešního rozjímání. Byly to *slzy lítosti bezodkladné a upřímné*.

Pojednání.

Kající slzy Petrovy byly slzy lítosti bezodkladné.

1. Petr setrval ve hříchu jen dobu kratičkou. Trojí zapření Petrovo událo se asi v hodině. Svatý Lukáš podotýká výslovně: „A po

chvíli jako po jedné hodině.“ (Luk. 22, 59.) Jakmile tato neblahá hodina chýlila se ku konci, hle! tu již tok slz řine se z očí apoštolových . . .

A ty, hříšníku, hříšnice! jak dlouho budeš ještě váhati než počneš oplakávati svých nepravostí? Vždyť už ne den, ne týden, ne měsíc, nýbrž rok po roce pášeš hřích na hřích. Jak dlouho jsi už některou vášní zaslepen, jak dlouho se sousedem jsi ve sváru, jak dlouho už držíš nespravedlivý statek, jak dlouho máš hříšnou známost!

Běda, třikrát běda tobě, budeš-li ještě déle váhati s oplakáváním svých hříchův! Ó neprodlévej obrátiti se ku Pánu, aniž odkládej den ode dne, nebo náhle přijde hněv jeho, a v čas pomsty zahubí tě. (Sir. 5, 8—9.) Tys člověk, a zhřešil jsi jako člověk; naprav tedy chybu svou. Hřích nedá se shladiti leč slzami a pokáním. Odpustiti ho nemůže ani anděl ani archanděl, ano sám Pán, pokud jsme zhřešili, neodpouští, leč činíme-li pokání. A tak se káti sluší, aby v srdci bylo skroušení, v ústech vyznání a v činu dostiučinění.

2. Petr plakal po prvním pohledu Páně. Pouze jednou pohleděl Kristus na apoštola, a tento jediný pohled postačil, že se jeho srdce proměnilo v moře hořkosti: „A obrátiv se Pán pohleděl na Petra. A Petr vyšel ven, plakal hořce.“ (Luk. 22, 61—62.) Apoštol probudil se ze sna hříšného prvním paprskem milosti, který duši jeho osvítil, a plakal svého přečinu.

Kolikráte pohleděl již Pán okem milosti i na

tebe, duše křesťanská! od tvého mládí až po dnešní den. Ale ty jsi těch milostných pohledů nedbala, dbáti nechtěla; marně snižovalo se nebe k tobě. Slyš, co praví Hospodin: „Odvratte se od svých cest zlých a ostříhejte přikázání mých . . . Avšak oni neposlechli, ale zatvrdili šíji svou.“ (4. Král. 17, 13—14.) I dnes pohlíží Pán svým okem milostným na vás všechny zde shromážděné. Nuže, kdo bude ještě váhati a odkládati s pokáním? — A protože dnes, pokud trvá čas milosti, v němž vás Bůh volá k sobě, uslyšíte-li hlas jeho, nezatvrzujte srdcí svých. (Žalm 94, 8.)

II.

Kající slzy Petrovy byly slzy lítosti upřímné.
Upřímná lítost apoštolova jest označena v evangelium dvěma okolnostmi:

1. Petr vyšel ven. (Mat. 26, 75.) V domě Kaifášově apoštol zhřešil; jakmile však Pán na něho milostně pohleděl, vyšel Petr ven . . . Opouští nebezpečné místo, opouští lidi, kteří jeho pádu byli příčinou; vychází ven, aby unikl další příležitosti ke hříchu. Jak trpce toho želel, že kdy přestoupil prah osudného domu Kaifášova! Již nikdy se tam nevrátí . . .

Jeho lítost byla upřímná, jelikož rychle opustil blízkou ke hříchu příležitost.

Chceš-li, milý křesťane, aby kající slzy tvé byly upřímné, pospěš si i ty z domu Kaifášova, opusť bez odkladu nebezpečnou příležitost! Pokud dobro-

volně prodléváš v blízké příležitosti, chceš a miluješ zlo, hřích. Příkrá cesta jest tím nebezpečnější, čím větší jsou propasti po obou stranách. Příkrá jest cesta do nebe, propasti jsou zlé příležitosti. Těžko věru nebe dosíci, neboť nepřítel náš tolik příležitosti podává nám ke hříchu. — Kdo se nechce utopiti, neleze do vody neprozřetelně; kdo nechce se stromu spadnouti, neleze na strom; kdo se nechce spáliti, nejde k chni. Měl by ten méně opatrným býti, kdo nechce hřešiti, kdo nechce býti zavržen? — I kdybys u nohou zpovědníkových plakal nad svým pádem usedavě, dokud neopustíš příležitost zlou, jsou slzy tvé — pokrytectvím . . . I kdybys na kříž Kristův přísahal, že máš lítost upřímnou, že opravdově chceš se polepšiti: dokud bedlivě nevyhýbáš se domu, v němž snadno ke hříchu můžeš býti sveden, pokoušíš jen Pána Boha svého. Nač ti třeba v onom obcovati domě, kdež tobě denně nutnost nastává, buď zahynouti, buď zvítěziti?

Kdy který smrtelník pokojně spal vedle hada, kterýž, byť i neuštknul, alespoň znepokojuje? (Sv. Jarolím.)

I nejlepší plavec může se utopiti, nejstatnější chodec může zlámati nohu: tak kdo se nechrání příležitosti, anebo sám se v ni vydává, může snadno zhřešiti, zahynouti. Kdo se nezříká příležitosti, nezříká se ani hříchu. (Sv. Isidor Sevil.)

Protož „vstaňte a vyjděte z místa tohoto.“ (I. Mojž. 19, 24.)

Opusť službu, kde duši tvé hrozí nebezpečství . . .

odejdi z rodiny, kde před pádem se neuchráníš . . . rozluč se s člověkem, jehož jeden pohled, jedno slovo stačí, aby tvé dobré úmysly zvrátily se rázem!

2. Petr plakal hořce. (Mat. 26, 75.)

Přídavek evangelistův, že apoštol plakal „hořce“, jest novým dokladem upřímné jeho lítosti.

Dvě věci činily tyto slzy hořkými:

a) bol nad vlastní nevděčností. Petr probrav se poněkud ze sna hříšnosti, rozpomenul se na všecku lásku, kterou mu prokázal božský jeho Mistr. Nesčetná dobrodiní, jež přijal z rukou jeho, stála živě před duševním zrakem apoštolovým . . . A čím splatil neskončenou dobrotu Páně? — Trojím zapřením . . . Vzpomínka na tento nevděk rozrývala jak ostrý šíp srdce apoštolovo a on „plakal hořce“ (Mat. 26, 75.);

b) bol nad urážkou svého Pána. Petr, jenž krátce před tím tvrdil: „Neznám toho člověka, o němž pravíte“ (Mar. 14, 71.), chápal nyní jasně, na kom se tak prohřešil . . . odtud i velikost jeho bolu . . . Než bol ten zveličovala ještě okolnost, že svého božského učitele zapřel právě v době, kdy Kristus ode všech jsa opuštěn, stál před stolicí nespravedlivého soudce . . . Zároveň probudila se v něm vroucí láska k svému Mistru, jakož i nevýslovná touha dosíci od Pána odpuštění . . . Proto „plakal hořce.“

Chceme-li i my, nejmilejší, upřímně oplakávat svých hříchů a nepravostí, nahlédněmež do svého nevděčného srdce. Jak neskončeně dobrý jest náš

Bůh, a jak velice zlí jsme my! „Slyšte nebesa, a ušima pozoruj země, neboť Hospodin mluví: Syny jsem vychoval a vyvýšil: oni pak pohrdli mnou.“ (Isaiáš 1, 2.)

Odvrátě zrak od svého nevděčného srdce, pohlížej na kříž a uvažuj, jak hluboké rány jsi srdci božského Vykupitele zasadil, jak bolestně jsi Boha svého urazil. Věru, že jsi každým těžkým hříchem svévolně Syna Božího znova křížoval a v posměch Jej vydával. (Žid. 6, 6.) — Pak jistě slzy upřímné lítosti pokanou ti po tváři a andělé Boží setrou je a donesou ke trůnu Nejvyššího. — Oheň na krbu hříchu plápolající nezhasíme vodou, nýbrž slzami.

Plačme tudíž, rozmilí v Kristu, na světě, abychom tam neplakali, kde slzy pálí tělo i duši. Slzeli Hebrejští, a moře i vyvstalé vlny vysvobodily je. Plakal svého poblouznění Petr, a stal se hodným, že směl odpouštět sám i poklesky jiných.

Dej, ó Kriste, dej prosím v hojnosti slz Petrových! Amen.

Odpuštění.

I řekl Ježíš Šimonu Petrovi :
„Pasiž beránky mé... Pasiž ovce
mé!“ Jan 21, 15. 17.

Před domem Kaifášovým stojí ve tmě noční Petr apoštol a prolévá hořké slzy . . . Prospěje mu žalostný pláč, zjedná mu odpuštění? Vždyť jeho vina tak veliká: zapřel třikráte svého Mistra, Ježíše Krista, ano i přísahou se dokládal, že nezná toho člověka. — Avšak člověku nelze nikdy tak hluboko klesnouti, aby jej ruka božského milosrdenství nedosáhla; neboť Boží milosrdenství jest nade hříchy naše, žádná zlost nepřevyšuje Boží milost . . . Všecky naše hříchy jsou proti milosrdenství Božímu, jako krůpěj vody proti celému moři. Proto i Petr, ač zhřešil těžce, došel odpuštění. A o tom budeme rozjímati dnes.

Slyšte, jak kající apoštol přijat na milost.

- 1. Pán Ježíš mu odpustil;*
- 2. Pán Ježíš jej povýšil.*

Pojednání.

Nelze nám o tom nikterak pochybovati, že Pán Ježíš Petrovi odpustil, neboť:

1. Kristus jest láska oproti hříšníkům kajícím. To nám zaručuje Pán:

a) svým slovem. „Nepřišel jsem povolat spravedlivých, ale hříšníků.“ (Mat. 9, 13.) „Pojďtež ke mně všickni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já občerstvím vás.“ (Mat. 11, 22.) „Syn člověka přišel, aby hledal a spasil, co bylo zahynulo“ (Luk. 19, 10.);

b) svým skutkem. Jak ochotně rád odpouštěl kajícím hříšníkům! Rozpomeňme se jen na Maří Magdalenu, na Zachea, cizoložnici a lotra na pravici.

2. Této lásky Páně zakusil i Petr měrou vrchovatou. Kristus odpustil apoštolovi, že opravdově želel svého pádu . . . Písmo sv. nezmiňuje se sice o daném odpuštění výslovně, nýbrž pouze uvádí, že Pán po svém z mrtvých vstání Petrovi zvláště se zjevil; kdy? a kde? však se neudává. Sv. Lukáš zaznamenal jen, že dva učeníci do Emaus jdoucí, když se vrátili do Jerusalema, „nalezli shromážděných jedenácte i ty, kteříž s nimi byli, ani praví: „Vstal Pán právě a ukázal se Šimonovi.“ (Luk. 24, 33—34.)

Učinil pak to Kristus Pán, aby Petra v zármutku potěšil, u víře potvrdil a před ostatními apoštoly vyznamenal.

Viztež, nejmilejší, co může pravé pokání! Hřích jest jako strom, který široký a temný stín nad cestou života lidského rozkládá; i nebývá věci snadnou, dostati se z tohoto stínu do jasných paprsků

slunečních. Proto velebí sv. Ambrož Petra, že svými hořkými slzami shladil hříchy své. A sv. papež Lev napsal: „Tvé slzy, Petře, měly sílu sv. křtu a smazaly vinu trojího zapření . . .“

Neklesej tudíž nikdo z vás srdcem a neříkej: „Mnoho hříchů mám, Bůh mi jich neodpustí!“ Viz, že žádný člověk nemůže tolik hřešiti, aby mu Bůh více nemohl odpustiti, když zhřešiv chce zlého ostati a ze hříchů se káti. Jsi-li bezbožný, pomni na celníka (Luk. 7, 37.); jestliže nečistý, pozoruj veřejnou hříšnici (Luk. 18, 13.); vrah-li, pohleď na lotra (Luk. 23, 39.); jsi-li nešlechtník, pamatuj na rouhače (I. Tim. 1, 15.). Zlobu jsi spatřil všelikerou, nyní uvaž i milosrdnost nevýslovnou. Sluhy jsi viděl nadutost, pozoruj Páně laskavost . . . Nechci, abys výmluvami se ohražoval, nechci, abys lenivost svou předstíral. Hřešil-lis, čiň pokání. Hřešil-li jsi tisíckráte, tisíckráte pokání se uchop! Viz jen svaté dřevo kříže! Kristus rozpjal na něm svá ramena, a rozprostřel ruce své, hotov jsa přituliti a přivinouti k sobě hříšníky všechny — i tebe. Nebo kdež se nad míru rozhojnili hříchové, tu se rozhojnila i milost Boží.

II.

Kristus kajícího apoštola nejen na milost přijal, nýbrž jej i vyznamenal, povýšil.

Kdy a jak se to událo? — Po svém vzkříšení zjevil se Kristus Ježíš učeníkům u jezera genezaret-

ského, jedl s nimi, a když poobědvali, řekl Ježíš Šimonu Petrovi: „Šimone, miluješ-li mne více nežli tito?“ Dí jemu: „Ovšem, Pane, ty víš, že tě miluji.“ Řekl jemu: „Pasiž beránky mé!“ Řekl jemu po druhé: „Šimone, miluješ-li mne?“ — Dí jemu: „Ovšem, Pane, ty víš, že tě miluji.“ Řekl jemu: „Pasiž beránky mé!“ — A řekl jemu po třetí: „Šimone, miluješ-li mne?“ Zarmoutil se Petr, protože mu řekl po třetí: „Miluješ-li mne?“ I řekl jemu: „Pane, ty víš všechno: ty víš, že tě miluji.“ Řekl jemu: „Pasiž ovce mé!“ (Jan 21, 1. 15—17.) Třikrát táže se Pán apoštola, aby mu Petr třikrát osvědčil lásku svou a tím napravil, že jej byl třikrát zapřel.

„Pasiž beránky mé! Pasiž ovce mé!“ Tedy beránky i ovce, syny i otce, lid i správce jeho odevzdává Kristus Petrově řízení: toto slovo Páně jest základ, na němž spočívá prvenství Petrovo a náměstků jeho nad veškerou církví.

Pasiž beránky mé! Pasiž ovce mé! Nejprv svěřuje Pán Petrovi beránky a potom teprv ovce, poněvadž ho ustanovil netoliko pastýřem, nýbrž pastýřem všech pastýřů. Tou příčinou pase Petr beránky, pase pak též ovce; řídí podřízené, řídí i představené. Jeť on tedy pastýř všechněch, neboť mimo beránkův a ovcí nic více v církvi se nenalezá.

Všickni apoštolé jsou zřízení kazatelé evangelia, ale za Petra prosil Pán obzvláště, aby nezhynula víra jeho, nýbrž aby někdy potvrzoval bratří svých;

(Efes. 2, 20.); všickni apoštolé slovou sloupové Církve (Gal. 2, 9.), ale Petr jest sloupem i základem (Mat. 17, 18.); všickni apoštolé mají moc svazovací a rozvazovací (Mat. 17, 18.), ale Petrovi dříve již slíbeny jsou klíče království nebeského (Mat. 16, 19.); všickni apoštolé ustanoveni jsou pastýři stáde Kristova (Mat. 28, 20.), ale Petr ustanoven jest pastýřem vrchním, pastýřem i samých apoštolů. Zkrátka Petr obdržel od Krista prvenství cti i pravomoci, právo, všecko tak řídit, jak toho třeba jest, aby učení a jednota církve se zachovala a církev sama čím dále tím více se rozšiřovala.

O tomto povýšení a vyznamenání Petrově dávají souhlasné zprávy i spisovatelé a učitelé církevní z doby nejstarší. Tak Origenes († 254) jmenuje Petra „knížetem apoštolským“ a svědčí, že tomuto nejvyšší správa stáde Kristova byla Pánem odevzdána. Tertullian († 240.) jmenuje Petra „držitelem nejvyšší moci klíčů v Církvi.“ Cyrill Jerusalemský († 386.) jmenuje Petra „představeným apoštolů.“ Sv. Efrem napsal: „Petr jest jazykem učeníků, hlasem kazatelův, okem apoštolův a strážcem nebes.“ Jestliže Petr po tak těžkém pádu k vysoké a vznešené důstojnosti byl povýšen, kdož by tedy z nás zoufal, chce-li jen opravdově zřici se hříchů? — Neboť pozoruj každý dobře, co jest v Písmě napsáno: „Vyšed ven, plakal hořce.“ (Mat. 26, 75.) Ve vykročení a vyjítí poznej a vyrozuměj ústní vyznání — zpověď, v hořkém pláči — s k r o u š e n o s ť s r d c e. Tak-li učiníš, pak i tobě ze slz

kajících vykvetou podivuhodné růže rajske zahrady. Potom i ty dojdeš od Pána zvláštního povýšení a vyznamenání, staneš se dítkem Božím a dědicem království nebeského, přítelem andělů, bratrem nebešťanů. Možno-li ještě více žádati? —

Proto „obmej každý od zlosti srdce své, aby spasen byl.“ (Jer. 4, 14.) „Obrátte se a odstupte od model svých.“ (Ezech. 14, 6.) „Vstaňte, kteří spíte, povstaňte z mrtvých a osvíti vás Kristus.“ (Efes. 5, 14.) Amen.

VI.

Věrnost' apoštolova.

„Zajisté, zajisté pravím tobě : když jsi byl mladší, opasoval jsi se a cho-
díval, kam jsi chtěl; ale když se
sestaráš, vztáhneš ruce své, a jiný tě
opáže a povede, kam ty nechceš.“

Jan 21, 18.

U jezera genezaretského pravil Kristus Petrovi : „Pasiž beránky mé ! Pasiž ovce mé!“ (Jan 21, 15. 17.) Brzy potom vstoupil Pán na nebesa a navrátiv se do slávy Otce svého nebeského, poslal dle za-
slíbení daného apoštolům Ducha sv. Potom za krátko
zkvétala již církev a zrno horčičné, jež božská pravice
rozsela, rostlo utěšeně den ode dne . . . Hlavou církve
je Petr, ale nikoli ten slabý apoštol, kterého řeč
děvečky zastraší, nýbrž silný Petr, který se nebojí
Židů, ani vysoké rady židovské, ani císaře, ani okovů,
ani žaláře, ba ani smrti . . . Apoštol přeměnil se
docela a zachoval svému božskému Mistru věrnost'
nezlomnou. Toť byla koruna jeho pokání. *Věrnost'*
svou osvědčil Petr :

- I. svými pracemi pro Krista ;*
- II. svým utrpením pro Krista ;*
- III. svou smrtí pro Krista.*

Pojednání.

I. Svými pracemi pro Krista. Petr

1. pracoval na stavbě církve Páně:

a) s neunavnou horlivostí. Jakmile Duch svatý sestoupil na apoštoly, hle! jako bleskem osvěcen jich rozum, naplněna jest učením Kristovým mysl, rozníceno srdce, rozvázán jazyk a posvěcen život všechněch. „I stoje Petr s jedenácti, pozdvihl hlasu svého a mluvil k zástupům shromážděným. Tehdy ti, kteří přijali řeč jeho, pokřtěni jsou: a připojilo se duší v ten den okolo tří tisíc.“ (Skut. apošt. 2, 14. a 41.) Podruhé mluvil apoštol k lidu v síni Šalomounově a . . . „mozí z těch, kteří byli slyšeli slovo, uvěřili; i učiněn jest počet mužů pět tisíc.“ (Skut. apošt. 3, 11. a 4, 4.) Petr zastává se svých bratří před veleradou židovskou, on první pohany přijímá do církve v Cesareji — setníka Kornelia; v Samaří Filipem jahnem pokřtěné biřnuje; on prvý vykonal v mladičké obci křesťanské v Jerusalemě trestné právo nad Ananiášem a Safirou. (Skut. ap. 5.) Když za prvního pronásledování v Jerusalemě věřící do všech končin judských a samařských se byli rozprehli, Petr všecky navštívil a posilňoval u víře. (Skut. apošt. 9, 32.) Horlivost neunavná pudila ho od města k městu, z kraje do kraje;

b) s neúmornou vytrvalostí. Nic nemohlo jej zdržeti v jeho činnosti apoštolské. Asi r. 36. odebral se z Jerusalema do Antiochie a spravoval tamější obec křesťanskou jako první biskup její.

Činnost svou však opět přeloživ do Palestiny, byl r. 42. Herodem jat, než z moci jeho andělem byv vysvobozen, odebral se téhož roku do Říma.

Muže, jenž kdysi řečí děvečky byl všecek postrašen, vidíme státi jako skálu v čele církve.

2. Petr pracoval na stavbě církve za poměrů těžkých. Vizme jen překážky, jež v cestu se mu stavěly:

a) zuřivost pekla. V záři kříže viděl satan blednouti slávu svou, proto se vši zuřivostí hnál a šťval celé řady svých nohsledů do boje proti zkvétajícímu dílu Božímu;

b) zatvrzelost židovstva. „Vědělt' jsem, že tvrdý jsi ty a žíla železná šíje tvá a čelo tvé měděné.“ (Is. 48, 4.) „Jerusaléme, Jerusaléme! kolikrát jsem chtěl shromážditi syny tvé, jako slepice shromáždíje pod křídla kuřátka svá, a nechtěl jsi!“ (Mat. 23, 37.);

c) mravná pokleslost pohanstva. „Byli plni vši nepravosti, zlosti, smilstva, lakomství, nešlechtnosti, plni závisti, vraždy, sváru, lsti, šibalství; pomlouvači, utrhači, Bohu nenávidění, hanliví, pyšní, nadutí, neposlušní, nemoudří, rozpustilí, nelaskaví, rušitelé smluv, nemilosrdní.“ (Řím. 1, 29 – 31.)

Ale tím nedal se Petr odstrašiti, aniž kladl bázlivě ruce v klín, nýbrž čím větší byly překážky, tím větší jeho vytrvalá horlivost. Tím, že apoštol všecky síly věnoval Pánu, snažil se napravití dřívější svůj těžký poklesek . . .

I ty klesl jsi jako Petr, dal snad pohoršení veliké . . . nuže, činíš pokání jako apoštol a smířiv se s Bohem ve sv. zpovědi, pracuješ horlivě na stavbě církve Páně jako Petr? — Snažíš se, pokud ti lze, aby království Boží na zemi den ode dne se rozmáhalo, aby hříšníci obráceni a spravedliví u víře posílněni byli tvým dobrým příkladem, bratrským napomínáním?

II.

Věrnost svou ku Pánu osvědčil Petr i vším tím, *co vytrpěl pro Krista*. Kdož z nás by byl s to, vše to vypočísti zevrubně! Uvažujme alespoň:

1. o jeho obtížných cestách apoštolských. Jak dějiny církevní vypravují, chodil a kázal Petr nejen v Palestině, nýbrž i v Antiochii, v Římě, kde neutěšené spory urovnával; as r. 50. vidíme apoštola opět v Jerusalemě předsedati sněmu apoštolskému, na němž palčivá otázka, jež se týkala zachovávání obřadního zákona Mojžíšova, rozhodným slovem Petrovým šťastně byla rozřešena. O něco později hlásal Petr evangelium v Pontu, Galacii, Kappadocii, Asii a Bithynii, židům i pohanům; kázal také v Korintě a odebral se na počátku panování císaře Nerona do Říma. Odtud dle starého podání přes Aquileu, kde se sv. Markem křesťanskou obec zařídil, do Illyrika a zase zpět do Říma. Jak obtížné byly asi tyto cesty apoštolské, seznáme nejlépe, jestliže si v duchu představíme žár jižního

slunce, neschůdné, špatné cesty a jiná strádání, jež bylo mu přetrpěti. —

Uvažujme dále:

2. o četných pronásledováních, jichž bylo Petrovi zakusiti. Všem apoštolům předpověděl Pán: „Budou vás vydávati v radách, a ve shromážděních svých budou vás bičovati: a budete v nenávisti všechněm pro jméno mé.“ (Mat. 10, 17. 21.)

Všeho toho dostalo se Petrovi měrou vrchovatou.

Skutky apoštolské vypravují o tom, jak byl Petr zmrskán (Skut. apošt. 5, 41.) a králem Herodem žalářován. (Skut. apošt. 12, 5.) Před svou smrtí strádal pak ve vězení římském asi osm měsíců. O některých pronásledováních Petrových činí zmínku legenda neboli zbožná pověst; ale o většině jeho utrpení nevíme ničeho.

Sv. Kliment Římský o něm zaznamenal: „Za bezbožnou žehravost Petrovi ne snad ta neb ona muka. nýbrž náramná bylo snášeti, až naposled ocitl se na místě slávy jemu příslušném.“ Sv. Jan Zlatoústý napsal o obou knížatech apoštolských, Petru a Pavlovi: „Což říci mám, co mluvit, pohlížím-li v duchu na vaše útrapy? Kolik žalářů jste posvětili! Kolik řetězův okrášlili! Kolik muk vytrpěli! Kolik na cti utržení a proklínání vyslechli!“ A Petr snášel všechno to, raduje se, že hodným jest učiněn trpěti pohanění pro jméno Ježíšovo. (Skut. apošt. 5, 41.)

Trpíš i ty, křesťane milý, podobně? Však jsi věru nezavinil méně nežli Petr. Nes svůj kříž trpělivě! Trpělivost jest nejlepší lékařství. Kříži nikde neujdeš, vždyť celý svět cestou křížovou, všude čeká na tě zastavení s rozjímáním. A pokání nesmí býti menší než velikost viny.

„Nejmilejší,“ tak volám k vám se sv. Petrem, „nedivte se soužení, kteréž se vám ke zkoušení děje, jakoby se vám něco zvláštního přihodilo: ale majíce podíl v utrpeních Kristových, radujte se, abyste i při zjevení slávy jeho radovali se s plešáním.“ (I. Petr 4, 12—13.)

III.

Nejen pracemi a utrpením osvědčil Petr věrnost svou ke Kristu, nýbrž i *smrtí mučnickou*.

Biskupovav v Římě dvacet pět let a množství duší Kristu získav, skončil pouť pozemskou smrtí kříže, aby tak i poslední skvrnu hříchu smazal s duše své. Apoštol

1. K r i s t a s r d n a t ě v š u d e v y z n á v a l. Šimon kouzelník přišed ze Samaří do Říma, získal si u císaře Nerona svými kejklemi velikou přízeň; i dal veřejně rozhlásiti, že jednoho dne před očima všech vstoupí na nebesa. Svými silozpytnými vědomostmi podařilo se mu skutečně od země trochu se povznést do výše; ale když sv. Petr počal se horlivě modliti, spadl kouzelník na zem, zlomil

nohu a zemřel po málo dnech ve hrozném zóufalství. Císař zvěděv, že Petr jest příčinou smrti Šimonovy, poručil jej jati a vsaditi do tuhého žaláře. Po osmi měsících postaven před soud . . . Kdyby byl Petr zde vyznal jako kdysi v domě Kaifášově: „Neznám toho člověka,“ byl by zajisté propuštěn na svobodu. Ale toho apoštol neučinil, nýbrž vyznal srdnatě víru svou v Krista, Syna Božího, a hájil znužile pravdu sv. evangelia.

2. R a d o s t n ě z a K r i s t a s e o b ě t o v a l .
Ukřižování Petrovo bylo naznačeno v evangeliu sv. Jana (21, 19.), kde Pán prorocky Petrovi praví, „že ve svém stáří ruce vztáhne, a jsa svázán, tam poveden bude, kam nechce.“ K čemuž evangelista dokládá, že tím Pán Ježíš naznačil zvláštní způsob smrti, kterou ho měl oslaviti.

A tak se i stalo na cestě vedoucí z Říma do Ostie. Smrt kříže byla mu vítanou i proto, že jí svému umírajícímu Spasiteli se připodobnil. Ale pokorně prosil za milost, aby hlavou dolů směl býti ukřižován. I vyplněna vůle jeho dne 29. června roku 67. — — —

V letošním čase svatopostním předvedl jsem před váš zrak duševní Petra hřešícího a kajícího na výstrahu a za příklad. Kdo následuješ apoštola v životě hříšném, následuj ho i v pokání. Věrnějším učiněn jest Petr, an nevěrnost svou oplakával a proto došel větší milosti než byla milost ztracená. Umíraje mohl zvolati: „Dobrý boj jsem bojoval . . .“ (2. Tim. 4, 7.)

Kéž by i každý z vás zůstal Pánu věren až do smrti. Kéž bychom častěji nyní volali: „Mně žíti Kristus jest a umříti zisk,“ a až do lůžka smrtelného Ježíše zmužile všude vyznávali a Jemu se obětovali. Kéž by každý z nás v poslední hodině kříž Kristův důvěrně objímal a skutkem stalo se mu slovo Páně: „Budiž věrný až do smrti, a dám ti korunu života.“ Amen.*)

*) Sestavuje tyto řeči postní použil jsem rozvrhů Schuenových, podobné práce Perpeetovy a rozličných encyklopedií.

J. Ježek.

Spisy „Záb. bibl.“ vydané r. 1884—1889.

Láska křesťanská. Povídka ze života pro život. Napsal Al. Dostál. Stran 183. Cena 60 kr. — **Kytka**, kterou utrhl v zahradách Fernana Caballera Alois Koudelka. Stran 240. Cena 75 kr. — **Anna Séverinova.** Napsala pí. Augusta Cravenová. Dle 19. francouzsk. vydání přeložil P. G. L. Stran 352. Cena 1 zř. 10 kr. — **Ilijova závěť.** Povídka Augusta Šenoy. Z chorvátského přeložil Tomáš V. Korec. Stran 125. Cena 40 kr. — **Obětovaná.** Historická povídka z dob apoštolů slovanských. Napsal Al. Dostál. Cena 55 kr. — **Deklamovánky.** Sepsal B. M. Kulda. Cena 40 kr. — **V dětském světě.** Napsal Fr. V. Kodým. Cena 20 kr. — **Kvítí z luhů slovanských.** (II.) Od J. Ježka. Cena 20 kr. — Serie II. **Svatí Cyrill a Method.** Životopisný nástin od P. Meth. Halabaly. Cena 25 kr. — **Útočiště.** Historická povídka z dob husitských. Napsal Al. Dostál. Cena 30 kr. — **Kvítí z luhů slovanských.** (III.) Nashíral J. Ježek. Cena 25 kr. — **Miklova Zita.** Povídka z doby tureckých válek. Napsal Dr. J. Skret, ze slovenštiny přeložil V. Ševčík. Cena 50 kr. — **Z doby bludů.** Historická povídka ze XVI. století. Napsal Ant. Sirůček. Stran 115. Cena 30 kr. — Serie III. **Kmotříčka knížete biskupa.** Historická povídka od Lafouge-Agimonta. Dle zpracování Filipa Laiča, zčeštil Jan Dobrý. Cena 60 kr. — **Renegat.** Povídka od A. Nalecze. Přeložil Jos. Tumpach. Str. 120. Cena 35 kr. — **Štědrý večer.** Vánoční hra se zpěvy ve 3 dějích, s předehrnou a dohrnou. Napsal

mládeži české Jos. Kousal. Str. 24. Cena 10 kr. Nápěvy k písním 10 kr. — **Na kraji propasti.** Povídka od X. Čekala. Str. 50. Cena 15 kr. — **Soběslav II.,** anebo: Podivny jsou cesty Páně. Historická povídka ze 12. století. Napsal J. Vitek. Stran 56. Cena 20 kr.

Roku 1886. Ser. I. **Andělé pyšní.** Výpravná báseň Ad. Chlumeckého. Str. 80. Cena 30 kr. — **Paměti neznámého.** Napsal J. I. Kraszewski. Dle druhého, opraveného vydání přeložil J. Tumpach. Díl prvý. Str. 200. Cena 60 kr. — **Paměti neznámého.** Díl druhý. Str. 176. Cena 60 kr. — **Cesty Boží.** Obrázek ze života pohorského. Napsal Frant. Jiří Košťál. Str. 56. Cena 15 kr. Ser. II. — **Pod lipami.** Pověsti, pohádky a povídky pro děti. Napsal a upravil Fr. V. Kodým. Str. 72. Cena 20 kr. — **Cesta do Anglie a severního Skotska.** Kterou sám konal a napsal Pelhřím Novák, bisk. kons. rada, bisk. vikář a děkan v N. Městě nad Metují. Str. 166. Cena 40 kr. — **Za svato-václavskou korunu.** Dějepisná povídka. Napsal Alois Dostál. Str. 328. Cena 80 kr. —

Roku 1887. Ser. I. **Cesta Švýcary do Vlašských Benátek** léta Páně 1884. Str. 70. Cena 20 kr. — **Novomodní švindl.** Časové obrázky, kreslí J. Ježek, katecheta c. k. vyšší reálky Pražské. Str. 67. Cena 20 kr. — **Drsňáci.** Povídka od J. Kraszewského. Str. 34. Cena 10 kr. -- **Theophista,** nebo: Církev na Libanonu. Novela od Chrysostoma Stangla. Přel. J. Dobrý. Str. 374. Cena 1 zl. — **Drobné povídky** od Gabriely Preissové. Stran 104. Cena 30 kr. -- **Liberální kandidát.** Časový obraz ze života ve Francii od A. de Besanceneta. Přeložil Václav Hes. Str. 92. Cena 30 kr. — **Benjamin Franklin.** Svěžívotopis (autobiografie). Z anglického přeložil Anton Mol. Str. 224. Cena 70 kr. — **O pouti.** Obrázek z hu-

debního života dřívějších let. Napsal Václ. Kosmák. Str. 48. Cena 15 kr. — **Budník.** Obrázek Josefa Ignáce Kraszewského. Z polštiny přeložil Josef Koněrza. Str. 136. Cena 40 kr. — **V ratejně.** Obraz ze společenského života. Napsal Alois Dostál. Cena 90 kr.

Roku 1888. Z péra slovanského. Překlady z polštiny, ruštiny a chorvátštiny. Podal Fr. V. Černý. Str. 79. Cena 25 kr. — **Feuilletony.** Povídky a humoresky od J. L. Hrdiny. Str. 172. Cena 55 kr. — **Kapitánova dcera.** Povídka od Alexandra Sergějeviče Puškina. Z ruštiny přeložil Ant. Pacák. Str. 168. Cena 52 kr. — **Plzeňští křižáci.** Historický obraz. Napsal Alois Dostál. Str. 160. Cena 50 kr. — **Zpátečníci.** Cestovní novelletka. Napsal Ant. Sirůček. Str. 120. Cena 25 kr.

Roku 1889. Listy vychovatelské, kteréž otcům a matkám napsal Jan Funtíček. (Řada první.) Str. 168. Cena 40 kr. — **Na té naší Haně.** Obrázky ze života hanáckého rodákům Hanákům ukazuje K. Křen. Díl I. Str. 288. Cena 60 kr. — Díl II. Str. 192. Cena 40 kr. — **Na přední stráži.** Povídka od B. Prusa. Z polského přeložil Prokop B. Šup. Díl I. a II. Cena obou dílů 70 kr.

Mimo to vydány v benediktinské knihtiskárně: Sebrané spisy Václava Kosmáka, a sice: Díl I. obsahuje „**Drobné povídky.**“ Cena 1 zl. — Díl II. obsahuje povídky: „**Drnkálov a Macocha.**“ Cena 1 zl. — Díl III. „**Kukátko.**“ Část I. Cena 1 zl. — Díl IV. „**Slečna a paní Eugenie.**“ Cena 1 zl. — Díl V pak obsahuje „**Kukátko.**“ Část II. Cena 1 zl. 40 kr.

